

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

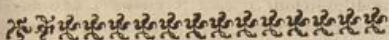
Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§. I. De modo & causis Excommunicationis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

versus Pontificiam implorasse. Utinam antiquam erga sanctam Sedem obsequentiam resumens, debitam sibi à Laicis ipse recuperare mereatur.

DISQUISITIO XIII.

De antiqua Excommunicationis infingenda ratione, ubi agitur contra Eliesium Parisiensem Theologum.

Præfatio.

IN sua circa antiquam Ecclesie disciplinam Dissertatione tertiâ præloquij loco tria præsupponit Eliesius. Primum desumitur ex ratione per auctorem illum sic deductâ. Nulla enim est hominum Societas, cui jus non sit & potestas eorum expellendorum, qui leges Societatis infringunt, vel ejus bono adversantur. Quemadmodum enim à corpore humano membra putrida sunt rescandanda, ne totum corpus inficiant, ita etiam in hominum societatibus necessum est, eos, qui Societati pessimis factis, vel exemplis obsunt, expelli, tum ne Societatem perturbent, tum ne ceteri in eandem trahantur pervertitatem. Id verò si quâ in Societate sit necessarium, maximè requiritur in Ecclesia, cujus finis est, rectam fidem & bonos mores in hominum animis conservare, ut beatitudinem æternam consequi possint. Nam si non posset Ecclesia homines prava facientes, aut docentes, à sua Societate removere, brevi tempore quàm plurimi eorum exemplo in eandem traherentur impietatem.

Secundum Eliesij principium petitur ex SS. Litteris. Cujusmodi porro, ait, expulsio dicitur excommunicatio, cujus sæpe fit mentio in Divina Scriptura. Et primum quidem Christus Matth. 18 hoc telum in pertinaces utendum esse docet, si peccaverit, inquit, in te frater tuus, vade & corripe eum in te, & ipsum solum, si autem te non audierit, adhibe tecum unum, vel duos, ut in ore duorum, vel trium, stet omne verbum. Quod si non audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus: amen dico vobis, quæcunque alligaveritis super terram, erunt ligata & in Cælis. His ergo Clavibus usus fuisse Apostolos, constat ex incestuoso Corinthio, quem Paulus jubebat ab Ecclesia catu arceri; sicuti etiam jubebat evitandos quosdam circa fidem naufragantes, utpote Sathanæ à se traditos: tradere enim Sathanæ nihil aliud videtur esse, quàm à fidelium conventu expellere, uti constat ex cap. 5. epist. 1. ad Corinth. Quam expulsionem tam strictam voluit Iohannes in sua Epistola cap. 2. v. 10. ut ei, qui non permanet in doctrinâ Christi, ne ave quidem diei mandarent.

Tertium præfati Theologi principium accipitur ex usu Ecclesie, Apostolis posteriore. Post Apostolos, inquit, eadem disciplina semper in Ecclesia viguit. Observandum solummodò est, duplicem fuisse olim excommunicationem pro duplici reorum, in quos ferebatur, ratione: una etenim à S. Augustino medicinalis dicta, stringebatur in eos, qui vel per convictionem, vel per spontaneam confessionem criminis alicujus rei comperti, de eo dolentes ac gementes à communione removebantur tam ad

medelam, quàm ad exemplum. Altera verò excommunicatio à dicto S. Doctore mortalis appellata, ferebatur in rebelles, qui vel in suo errore pertinaces essent, vel crimen suum agnoscere, & plan gere detrectarent. Quibus præsuppositis, & ad ulteriorem in decursu discussionem reservatis, tria generaliter ex Eliesio occurrunt hic examinanda, quorum primum est de modo & causâ excommunicationis ferendæ, secundum de subiecto excommunicationis capaci. Tertium de effectu excommunicationis.

§. I.

De modo & causis Excommunicationis.

Eliesius præsentis 3. Dissertationis suæ cap. 1. 4. ita definit excommunicationem, quod sit expulsio de fidelium conventu & Societate, quæ sit vi clavium à Christo Ecclesie traditâ. Quæ equidem definitio sustineri posset; at difficultatem ingerit explicatio per dictum Theologum facta, quod, licet Ecclesie nomine Episcopi ac Presbyteri præcipuè intelligantur, optimè tamen dici possit, claves Ecclesie ita esse datas universitati, quâ cunctos fideles complectenti, ut soli nihilominus Episcopi ac Presbyteri habeant potestatem eas exercendi. Quod proinde Eliesianum principium alibi refutavimus; hic tamen occurrit discutiendum; An exinde sortè factum sit, ut primis Ecclesie sæculis non solum Episcopi, sed cum eis Presbyteri, accedente etiam nonnunquam Laicorum consensu, excommunicationis judicium ferrent in noxios? Super quo quæsito lubet Eliesiana hic argumenta proferre ac expendere.

ARGUMENTUM I. Eliesij.

Hic Auctor ad probandum Excommunicationis judicium ab Episcopo ac Clericis cum consensu Laicorum esse latum; argumentatur primò ex Paulo Apostolo, qui non dicit, Corinthium incestuosum ab Episcopo, aut Presbytero excommunicandum esse, nec ipse tum autoritate sua solus excommunicat, sed jubet, id ab universa Ecclesia fieri: Ego quidem, inquit, absens corpore, præsens autem spiritu jam judicavi, ut præsens, eum, qui sic operatus est, in Nomine Domini Iesu Christi congregatis vobis, & mto spiritu, cum virtute Domini Iesu Christi, tradere hujusmodi hominem Sathanæ in interitum carnis. Idem Apostolus 1. ad Thessalon. 3. omnibus Fratribus consulit, ut subtrahant se ab ijs, qui ambulabant inordinatè. Et Joannes in Epistola sua fratrem & natos ejus privatos monet, ut hæreticorum communionem fugiant.

Responsio.

IN hoc Eliesiano argumento abominanda prorius sit consilio tum judicij ex jurisdictione Ecclesiastica prodeuntis, tum executionis ex debita erga hanc obedientiâ à Laicis quoque faciendæ. Etenim in præallegato Apo-

to Apostolico ad Corinthios textu disertis verbis Paulus sibi attribuit iudicium Excommunicationis adversus incestuosum Corinthium late: Ego, inquit, *absens corpore, præsens autem spiritu jam iudicavi ut præsens eum, qui sic operatus est, in Nomine Domini Iesu Christi.* Numquid enim hinc verbis Apostolus iudicium illud sibi soli, non autem Cleri, vel etiam fidelium Laicorum universitati eatenus noscitur attribuisse, ut asseveraret, id iudicium à se factum esse in *Nomine Domini Iesu*? Sub hoc autē Domini Iesu nomine quid aliud importatur, nisi auctoritas Apostolica, Christi in terris vices repræsentans, Paulo per modum Legationis à Christo Domino commissa? Quis proinde aude dicere, hanc Apostolicam auctoritatem non Cleri duntaxat, sed etiam plebis fidelis universitati *originativè & principaliter*, Paulo autem *ministerialiter* duntaxat ac *executivè* inexistisse?

7. Inversus profectò est hic ordo, quippe cùm Apostolus ex præadductis verbis suis *clare* dignoscatur, plebi Corinthiæcæ mandasse duntaxat executionem sententiæ à se late, quatenus universi cum suo spiritu, sicque cum virtute Domini Iesu non alteri, quam sibi Apostolo delegatà congregati, hominem illum à se jam *prævidè* iudicatum tradere jubebantur Sathanæ, in interitum carnis, exequendo scilicet iudicium à se factum. Sic pro inde quando idem Apostolus ad *Thessalon.* 3. consulit Fratribus, ut subtraherent se ab ijs, qui ambulabant inordinatè, perinde, ac Ioannes in *Epist. sua* monuit, hæreticorum communionem esse fugiendam: ex his Apostolicis admonitionibus liquidò evincitur, ita fuisse Apostolis potestatem faciendi statuta seu monita, aliquam Excommunicationis speciem erga perversos præsertim hæreticos præferentia, ut fidelium laicorum esset, parendo ad executionem illa deducere.

ARGUMENTUM II. Elliesij.

8. PERgit hic Parisiensis Theologus *secundò* argumentari. Post Apostolos eandem disciplinam aliquando fuisse in usu, tunc enim communi Presbyterorum iudicio, fidelium insuper omnium consensu accedente, reos fuisse expulsos à communionem, testis est Tertullianus in *Apologetico* ita scribens: *Indicatur ibi (nempe in conventu communi, cui omnes aderant) magno cum pondere, ut apud certos de Dei conspectu, summumque iudicij Divini præiudicium est, si quis ita deliquerit, ut à communicatione orationis & conventus, & omnis sancti commercij relegatur.* Extant porro antiquæ huius disciplinæ vestigia in Cypriani *Epist. 57.* & vicissim in Presbyteri Romani *Epist. 31.* uti etiam in Synodo Carthagenensì, nec non dicti Cypriani *Epist. 9.*

Responsio.

9. TERTULLIANUS præcitatus minimè dicit, iudicium in conventu communi peractum de noxijs, ab orationis, omnisque sancti

commercij communione relegandis, ita esse factum, ut auctoritas iudicaria penes totam eam universitatem subsisteret. Oportet igitur animadvertere, quòd in ordine ad eummodi iudicium legitime ferendum, duo debeant concurrere, quorum alterum sit circumspectio prudentiæ ex varijs seu Clero inferiori, seu ipsimet etiam plebi magis perspectis circumstantijs accuratè ponderandis plerumque dependentis. Et hæc est ratio, cur iudicia ferenda excommunicationis coram toto conventu exerceri solerent: maximè cùm sententiæ executio postmodum fieri deberet à subditis, ipsismet etiam laicis fidelibus, quibus incumbere, ut parendo sententiæ, noxijs legitime excommunicatis denegarent sanctorum commerciorum communicationem. Alterum pro iudicij valore substantiale requisitum est jurisdictionis auctoritas, cujus nulla quoad exercitium portio, ipsomet Elliesio fatente, est penes laicos, imò & Clericos inferiores, nisi quatenus illi participant de jurisdictionis seu Papæ, seu Episcopi in se facta quapiam transfusione. Et hinc quando Cyprianus in *præcit. Epist. 57.* dicebat, se statuisse, nihil à se agendum absque Presbyterorum suorum consilio, nonquid aperte confessus fuit, penes se duntaxat ceu Episcopum, non verò penes Presbyteros, pro consilio dando solum aditos, stare auctoritatem iudicariam? Quando rursus in Presbyteri Romani ad Cyprianum *Epist. 31.* comprobatur lapsorum ratio tractanda sub collatione consiliorum cum Episcopis, Presbyteris, Diaconis, Confessoribus, pariter adstantibus Laicis: nunquid hinc verbis ratio duntaxat consultiva laicis inferioribus Clericis tribuitur, potestate iudicariæ remanente penes Episcopum? Que methodus in Concilio etiam Carthagenensì observata, & in *Epist. 9.* Cypriani iterum insinuata minimè evincit, vel Clericis Episcopo inferioribus, vel plebi quidquam jurisdictionis ad causas Ecclesiasticas, adjudicandas inexistisse.

ARGUMENTUM III. Elliesij.

HIC Auctor *præsenti* *Disert. 3. cap. 1. ait*, successu temporis factum esse, ut à iudicio excommunicationis ferenda plebs quidem removeretur, attamen sententia ferretur ab Episcopo simul ac Clero, quam sententiam si ratam habuerat Synodus Provincia, non potuisse à quoquam rescindi. Cujusmodi Synodi, seu fori Ecclesiastici ex Episcopo simul ac Presbyteris consistentis sæpius meminit antiquos. Etenim Ignatius *Epist. ad Magn.* ait, *Episcopum præsidere loco Dei, & Presbyteros loco confusos Apostolorum.* Et idem Episcopus ad *Philadelphenses* vocat *Concilium Episcopi*, similiter Tertullianus in *Apologet.* Presbyteros appellat *Præsidentes*. Cujus itylum imitatus Cyprianus *Epist. 55.* Clerum Romanum cum Cornelio Papa *Præsidentem* vocat, Concilium quoque Carthagenensè *IV. cap. 23.* dicitur, ut *Episcopus nullius causam audiat absque præsentia suorum Clericorum.*

Re.

Responso.

Concesso etiam, quod apud antiquos in more fuerit, ut Episcopus & Presbyteri sederent in foro Ecclesiastico: num hinc fas est inferre, judicariam ejus fori auctoritatem æquè ac pariter extitisse in Clero atque Episcopo? Contrarium profectò evincunt illæ ipsissimæ, quas Elliesius adfert, auctoritates. Dum enim S. Ignatius in epist. ad Magnesios ait, episcopum præsidere loco Dei, & Presbyteros loco confessûs Apostolorum; Quid aliud per hoc insinuat, nisi quod, sicuti Apostolica auctoritas respectu Dei vicaria est, atque ab hac descendens, sic Presbyterorum præsentia sit respectu Episcopi vicaria in tantum, ut repræsentet jurisdictionem propriam Episcopi. Et sic eodem Ignatio in Epist. ad Philadelphios teste, Presbyteri merito vocantur Concilium Episcopi, utpote cujus repræsentant Tribunal: sicque juxta Tertullianum præcitatum præsent non suo, sed Episcopi nomine. Quemadmodum Clerus quoque Romanus cum Papâ est præsidens, non aliam tamen, quam ipsius Pontificis auctoritatem sibi demandatam præfert. Hinc quando Concilium Carthaginense IV. prohibebat, ne Episcopus absque præsentia suorum Clericorum causas dijudicaret, eatenus pro maturiori captando consilio ipsi præscribatur judicij forma, ut Clerici tamen non alterius, quam sibi participatæ jurisdictionis Episcopo propriæ vices subirent. Juxta quem adeo sensum accipiendæ sunt reliquæ insuper per Elliesium adductæ auctoritates.

ARGUMENTUM IV. Elliesij.

Hic Theologus ubi dixerat, in Concilij Provincialium cum Episcopis sedisse quoque Presbyteros: exinde paginâ 251. contendit quod evincere, Synodi Provinciae sententiam olim fuisse eatenus ratam habitam, ut à nemine rescindi posset. Ad quod probandum inducit tum Canonem Apostolicum, his verbis exaratum: Si quis Clericus, vel Laicus segregatus, vel non recipiendus discedens, in alterâ urbe receptus fuerit absque litteris commendatitijs, segregetur, & qui recepit, & qui receptus est. Sunt Canones quorundam Conciliorum, nempe Eliberitani cap. 13. & Arelatensis I. unâ cum regulâ Apostolicâ, à Concilij Antiocheno. cap. 3. & Sardicensi cap. 3. & Cæsaraugustano. cap. 5. imò Concilio quoque Nicæno comprobati, ut scilicet abjectum ab altero Clericum, altera Ecclesia non recipiat. In quam sententiam plures adhuc allegationes eo loco videri possunt.

Responso.

Sub his allegationibus summopere miror, Elliesium non advertisse, illis locis interdici duntaxat, ne in una urbe, sive ab uno Episcopo, aut etiam ab aliquo Provinciae Concilio excommunicatus, vel in alterâ urbe, vel ab alio Episcopo, vel ab alijs recipiatur ad communionem. Hujus adeo prohibitio-

nis verba similia repetitiva, parem solummodo excludunt jurisdictionem, non vero supereminentiorem Romani Pontificis auctoritatem: quamvis nec iste judicij ab inferiori tribunali latis absque injuria seu probata, seu probabilis argumento se ingerat, non equidem ex defectu supereminentis jurisdictionis suæ, sed ex debita prudentiæ circumspectione; uti hæc in antecedentibus fusè discussa habentur. Quâ de causâ ipsimet quoque Pontifices si, quos ignorabant excommunicatos, absque legitima ad se factâ appellatione recepissent, rescribere non dubitabant, se nescientes id fecisse, utpote qui merito profiterentur, se cunctorum ubique confacerdotum adjutores & consolatores esse: rescindantque proinde absolutionem à semet fraudulenter emendicatam. Quamvis verò idem Pontifices quandoque rescripsissent, se oblaturos Concilij Nicæni Canonem, quo excommunicati prohibentur ab alijs recipi; nequit hoc aliter intelligi, nisi quod ejusmodi Pontifices aliquam ex eo Canone directivam regulam accipere sponte suâ essent parati: dum cæterokin is Canon sub voce alijs, ijs duntaxat, qui similem seu parem cum excommunicante jurisdictionem obtinent, fecerit interdictum de non recipiendo excommunicato, nec adeo sub aliquâ strictâ obligatione afficere possit supereminentiorem Apostolicæ Sedis auctoritatem.

§. II.

Quomodo Ecclesiæ sese mutuo excommunicarint, & quomodo Romani Pontificis communio semper fuerit necessaria.

ARGUMENTUM I. Elliesij

Hic Auctor à pag. 253. cum exposuisset, quomodo Ecclesiæ mutua inter se communi- 14. catione olim fuerant conjunctæ, tum per litteras communicationis, ad se invicem scribi consuetas, tum ex fidelium ulro citroque commeatium ad communionem admittione, modò ab Ecclesijs suis detulerint litteras commendatitias. Exinde pag. 255. multis exemplis explicat modum mutua Ecclesiarum excommunicationis, nempe cum Episcopus, vel Ecclesia quædam in alterius Ecclesiæ, aut Episcopi doctrinâ, seu disciplinâ pervertum quid esse arbitratur, tunc nuntium ejus communioni mittebat. Sic Epiphanius Theophilum Jerosolymitanum excommunicavit: sic tempore Arii Ecclesiæ ac Episcopi se mutuo excommunicarunt: sic a Cælestino, & Cyrillo excommunicatus est Nestorius &c.

Responso.

Nihil hîc occurrit refutandum, placuit autem sub jungere, quæ Theologus ille Parisiensis pag. 256. in hæc, minimè improbanda verba disseruit. Cùm Ecclesia, inquit, H h h h Roma-